

ชื่อเรื่อง การศึกษากระบวนการผลิตและผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการ
ผลิตกระเป๋าสองของชาวบ้าน : กรณีศึกษาบ้านคอนสวรรค์ และบ้านคอนหวาย
ตำบลคงลิ่ง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัย นายสำราญ พรพลทอง **ปริญญา ศศ.ม.** (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา)

กรรมการที่ปรึกษา ผศ. ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ ประธานกรรมการ
ผศ.ภณิตา สุนทรไชย กรรมการ
ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ กรรมการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2548

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการผลิตและผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม
จากการผลิตกระเป๋าสองของชาวบ้าน : กรณีศึกษาบ้านคอนสวรรค์ และบ้านคอนหวายตำบลคงลิ่ง
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการผลิต
กระเป๋าสอง ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม จากการประกอบอาชีพการผลิตกระเป๋าสอง และ
หาแนวทาง การจัดระบบการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋าสองของชาวบ้านคอนสวรรค์ โดยเก็บ
รวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบอาชีพผลิตกระเป๋าสอง 2 คน แรงงานผลิตกระเป๋าสองในชุมชน 25 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง
แล้วนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ และปริมาณวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

บ้านคอนสวรรค์ หมู่ที่ 14 และบ้านคอนหวาย หมู่ที่ 17 ตำบลคงลิ่ง อำเภอกมลาไสย
จังหวัดกาฬสินธุ์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ 30 กิโลเมตร มีจำนวน 265
ครอบครัว ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือการทำนา แต่ทำให้มีรายได้น้อย ชาวบ้านได้หันมา
ประกอบอาชีพตัดเย็บกระเป๋าสอง จึงทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น

กระบวนการผลิตกระเป๋าสอง

องค์ความรู้การผลิตกระเป๋าสอง หัวหน้ากลุ่มผู้ผลิตกระเป๋าสองได้เรียนรู้กระบวนการผลิต
กระเป๋าสอง จากการเป็นลูกจ้างร้านและบริษัทตัดเย็บกระเป๋าสองที่กรุงเทพมหานคร เป็นระยะเวลา 11 ปี

เมื่อ พ.ศ. 2539 ได้ย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม เป็นผู้เริ่มดำเนินธุรกิจผลิตกระเป๋าโดยรับคำสั่ง (Order) และวัตถุดิบจากร้านและบริษัทที่กรุงเทพมหานคร มาดำเนินการผลิตกระเป๋า แล้วนำผลผลิตส่งร้าน และบริษัทที่โรงงานผลิตกระเป๋าในกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันมีแรงงานผลิตกระเป๋า 25 ราย อุปกรณ์ และวัตถุดิบ มี 2 ประเภท คือ อุปกรณ์ที่ลงทุนครั้งเดียวและวัตถุดิบหรืออุปกรณ์ที่ลงทุนเป็นงวด ผู้ผลิตออกแบบด้วยตนเอง และลูกค้ากำหนดแบบมาให้ ผลิตภัณฑ์กระเป๋ามี 3 ชนิด คือ กระเป๋าใส่เอกสาร กระเป๋าถือแฟชั่น และกระเป๋าใส่สตางค์ การตัดเย็บเริ่มตั้งแต่การเตรียมชิ้นส่วน งานตัดแบบ งานทากาว งานแต่ง ขอบชิ้นส่วน และงานตัดหูกระเป๋า การเย็บติดซิปปากกระเป๋า การเย็บขอบบนกระเป๋า การเก็บรายละเอียดชิ้นงาน และการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ ต้นทุนการผลิตครั้งแรก ประมาณ 350,000-400,000 บาท ค่าวัตถุดิบและอุปกรณ์งวดละประมาณ 60,000 บาท ส่งจำหน่ายแก่พ่อค้าคนกลางและผู้สั่งทำในราคาตามประเภทกระเป๋า กระเป๋าใส่เอกสารใบละ 100-300 บาท กระเป๋าแฟชั่น ใบละ 150-900 บาท และกระเป๋าสตางค์ใบละ 5-30 บาท

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากการผลิตกระเป๋า

ผลกระทบทางด้านบวก พบว่า ชาวบ้านมีอาชีพหลักเป็นผลิตกระเป๋าทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการถือครองที่ดิน มีการซื้อที่ดินเพิ่มขึ้น มีเงินฝากธนาคารร้อยละ 66.67 ของเงินฝากจากแหล่งรายได้ทั้งหมด

ผลกระทบทางด้านลบ พบว่า มีการแข่งขันสะสมเครื่องอำนวยความสะดวกและทรัพย์สินภายในครัวเรือนทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้า และ ยานพาหนะ มีการสร้างบ้านแบบทันสมัยซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน

ผลกระทบทางด้านสังคมจากการผลิตกระเป๋า

ผลกระทบทางด้านบวก พบว่า ด้านการศึกษา สมาชิกในครัวเรือนผู้ประกอบอาชีพ และแรงงานตัดเย็บกระเป๋า สามารถส่งบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้น ส่วนใหญ่เรียนจบระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา เพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเครือญาติมีความขัดแย้งในครอบครัวลดลง และได้รับการยอมรับจากชุมชนมากขึ้น

ผลกระทบทางด้านลบ พบว่า ด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม การผลิตกระเป๋าทำให้ชาวบ้านมีอาการแพ้สารเคมี และทำให้เกิดมลภาวะในหมู่บ้าน ชาวบ้านมีเวลาพักผ่อนน้อยลง มีเวลาไปเยี่ยมญาติพี่น้อง และดูแลเมื่อญาติเจ็บป่วยลดลง

แนวทางการจัดระบบการพัฒนากระบวนการผลิตกระเป๋าคู พบว่า การผลิตกระเป๋าคูควรส่งเสริมให้ชุมชนผลิตวัตถุดิบในหมู่บ้านและใช้แรงงานที่มีในชุมชน ควรรวมกลุ่มการผลิต ควรจัดสาธารณูปโภคกลางของชุมชนที่เอื้ออำนวยต่อการผลิต การออกแบบและประเภทการผลิต การตัดเย็บควรได้รับการสนับสนุนเงินทุนในการผลิต และการจัดจำหน่ายกระเป๋าคูจากภาครัฐมากยิ่งขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : A Study of the Economical and Social Impact of the Handicraft (Bags and Handbags) Production Process by Villagers ; A Case study : Ban Donsawan and Ban Donwai, Tambon Dongling, Amphur Kamalasai, Kalasin.

Author : Mr. Samran Pornpolthong **Degree :** M.A. (Social Science for Development)

Advisors : Assist.Prof.Dr. Kriangsak Priwan Chairman
Assist.Prof. Panita Suntornchai Committee
Dr. Rangsana Singhalert Committee

Rajabhat Maha Sarakham University, 2005

Abstract

A Study of Economical and Social Impact of the Handicraft (Bags and Handbags) Production Process by Villagers ; A case study : Ban Donsawan and Ban Donwai, Tambon Dongling, Amphur Kamalasai, Kalasin. This study aims to study the Handicraft (Bags and Handbags) Production Process, the economical and social impact of Handicraft (Bags and Handbags) to find the most efficient method to develop the production. To collect data from 25 wellinformed, 2 seamer and 25 labors. The equipment for collecting data was an interview form which has a structure and some flexibility . The following is the result of the research by descriptive analysis and quantitative analysis.

Findings

Ban Donsawan Mu 14 and Ban Donwai Mu 17 Tambon dangling, Amphur Kamalasai are located 30 kilometers and the South of Kalasin Province. There are 265 families. Mostly are farmers has less income. As a result, they became the seamers for better economic and social gain.

The Handicraft (Bags and Handbags) Production Process : Skills were learned from the bags seamer in Bangkok for 11 years. In 1996, they produced the bags and handbags at Ban Donsawan by received the order from Bangkok. Presently, there are 25 seamers. The equipment

and material are separated into 2 types : 1. The equipment which is used only once 2. Materials or equipment which is used by installment. The producer design the styles by themselves and the customers design style also. There are three kinds of bags ; documentary bags, fashion bags and wallets. The process of production is as follows ; preparing the materials, pattern, attachments, decorations, seam the bag's handle, seam the zip, check detail and check the quality. The first principal is about 350,000 – 400,000 baht. The cost for material and equipment is 60,000 baht paid by installment. The products are sent to distribute by the merchants and personal orders. The costs of bags are separated by the kind. Documentary bag is 100-300 baht each, fashion bag is 150-900 baht each and wallet is 5-30 baht each.

The economical impact of producing : The positive result are the villagers change their major career from agriculture to bags production. The rate for buying land is higher. The saving is 66.67% of their income.

The negative result are buying competition including the facilities and treasures such as electrical appliances and vehicles. Now they build their houses in modern style.

The social impact of producing : The positive result are education : the member of family who work in bags production could support their child to get higher education. Almost all of them graduate in primary school and university. The relationship in their family and with cousins is better. They help the community by donations money. They can choose to be village's agent and be supported by the community.

The negative result are health and Environment : the villagers have less relax time so it causes more pollution. Time to visit and to look after their cousins is less. Time to join making merit in their tradition and important festival is less.

The ways to manage development in the bags production process : The support factors in bags production should use the materials and labors of the community. Working together and arranging a public utility which helps in bags production such as electricity, water supply, communications and public health in the village. The Processing system, designing and kinds of processing should be supported by the government organization or a related person. They should gain the support fund and distribute the bags more than in the past. The related organization just may solve the social problems in the village.